

Recension

Siri Derkert

Derkerts konst föds ur livet

FRISPRÅKIG Siri Derkerts konst är lika orädd som hennes röst. Också vardagen lämnar avtryck i hennes skapande. Utställningen på Moderna museet grundas på ny forskning.

Joanna Persman

Uppdaterad 2011-06-03

Publicerad 2011-06-01

Följ skribent

MÅLERI, COLLAGE,
TECKNING

Siri Derkert

Moderna museet, Skeppsholmen

T O M 4 SEPTEMBER 2011

Balkongen, 1916.

© SIRI DERKERT / BUS 2011

Siri Derkert och Louise Bourgeois fick aldrig träffas. Skulle det finnas ett sekulärt konstnärsparadis är det dock lätt att föreställa sig dem som vänner där. Under en energisk promenad skulle de gestikulera sig igenom ett samtal om att vara kvinna och konstnär, om att välja, försaka och uthärda medan man brinner av en osläcklig skaparlust livet igenom. Kanske skulle de bråka lite om vad som är svårast att hantera: nedgörande kritik eller förintande tystnad?

Både Bourgeois och Derkert fick erkännande rätt sent i livet. De bytte gärna material och format, växlade mellan smått och storskaligt, mellan mjukt och hårt och mellan abstrakt och narrativt. Där Bourgeois är introvert är Derkert mer extrovert. Bourgeois finner en outtömlig inspirationskälla i sin egen livshistoria.

Derkert är bara periodvis inriktad på modeller i sitt hem och målar barnen Carlo, Liv och Sara. Det säregna med henne är att hon gör det offentliga till en privat angelägenhet. Hon vänder sig utåt, deltar i kvinnokampen och är frispråkig i samhällsdebatter. "Mänlandningen kan jag inte gripas av", säger hon öppenjärtigt, intervjuad i radions Ekot i samband med människans första fotsteg i rymden. Det är de närliggande problemen som hon brinner för.

Derkerts konst är lika orädd som hennes röst. De offentliga verken är dock oftare kraftfulla ideologiska påminnelser om bland annat kvinnans betydelse i samhäl-

let än några direkt revolutionära uppmaningar till sociala protester. Det banbrytande med Derkerts kända ristningar i betong på Östermalmstorgs tunnelbanestation är att hon låter vardagslivet ta plats i offentligheten.

1960 blev Siri Derkert den första svenska konstnären som retrospektivt presenterades på Moderna museet. Den aktuella utställningen grundas på ny forskning som nyanserar bilden av såväl konstnären som människan. Filmmaterialet levandegör det förflutna medan katalogen ger några viktiga ingångar till konstnärskapet.

I den välstrukturerade hängningen rekonstrueras de viktigaste perioderna i Derkerts tidvis febrila skapande. Det handlar om ett stort livsverk i modernismens spår. Här finns prov på det mesta, från tidiga ungdomsverk och eleganta modeteckningar från 1910-talet till måleri, collage, skulptur och skisser från de sista åren.

Kerstin Hesselgren, 1944-1954.

Den röda lampan, 1926.

Siri Derkert, 1966. (Beskuren.)

FOTO: ANNA RIWIK/MODERNA MUSEET

Blicken fastnar lätt vid Derkerts fina kubistiska verk skimrande av grått, blått, grönt och ockra. De målas fram av en växande talang som söker sitt formspråk. Livsresan fortsätter: från Paris, Italien och Danmark tillbaka till Sverige. Från kubismens färgplan genom expressiva landskap, känslig kolorism och suggestiva människoskildringar till sönderrivna lappar i collage-stycken och hårdkramade lerklumpar till häpnadsväckande skulpturer.

En av utställningens stora behållningar är att den visar hur Derkerts konst föds ur själva livet. Vardagen lämnar avtryck i skapandet medan skapandet påverkar livet.

"Den flickgrupp jag tillhörde –

trodde konst kom av liv – av seendet av människornas liv i olika miljöer", minns hon tiden på Konsthögskolan i Stockholm. Detta förhållningssätt är tydligt bland annat i Derkerts barnskildringar. Hon målar utan att försköna. Liksom Vera Nilsson skapar hon okonventionella, förbluffande insiktsfulla studier av unga

individer utan att någonsin förledas av idyllen. All form av idealisering är henne främmande. Hennes nyskapande, stundom råa uttryck är så provocerande att det ibland döms ut som "fult".

Kontakterna med den kvinnliga medborgarskolan Fogelstad avspeglas i en rad temperaments-

fulla kamratporträtt. Pappret gulnar och åldras, medan linjerna fortsätter vibrera av liv. Det oändliga experimenterandet är en befrielse. Klottret skälver av en pånyttfödd energi.

JOANNA PERSMAN

kultur@svd.se

Publicerad: Svenska Dagbladet, 2011-06-01
<https://www.svd.se/a/9b52cbed-c922-30cc-b9a6-54f788e41892/derkerts-konst-fods-ur-livet>